

FOSTERHJEMSUTVALGET

NOU 2018:18

Trygge rammer for fosterhjem

Bodø 1. oktober

Ellen Seip

Utvalgets sammensetning og arbeid

- Ellen Seip, utvalgsleder
- Lena Lauritsen Bendiksen
- Irene Belt Friborg
- Amy Holtan
- Karete Johansen
- Thomas Johansen
- Anika Kurshed
- Tore Nilssen
- Arild Riege
- Svein Ove Ueland
- sekretariat
- Arbeidet i 1 ½ år
- 12 utvalgsmøter
- Skriftlige innspill, også via egen nettside
- To eksterne utredninger
- Møter med
  - Berørte interesseorganisasjoner
  - Forskere
  - Kommuner
  - En rekke andre aktører

Mandatet

- Redegjøre for hvordan økonomiske og faglige rammebetingelser og andre tjenester i kommunen på best mulig måte kan bidra til en helhetlig støtte til barnet og fosterfamilien
- Utvalget skal foreslå løsninger knyttet til forholdet mellom godtgjøring til fosterforeldre og trygdereglene
- Tilstøtende problemstillinger

Utfordringer i fosterhjemsomsorgen

- Tilgang på fosterhjem tilpasset alle målgrupper
- Stabilitet
- Tilpasset oppfølging
- Samarbeid og medvirkning
- Samsvar mellom ressursbruk og barnas behov

Omfattende endringer og reformarbeid i barnevernet

- Ny barnevernlov – barns rettigheter styrkes
- Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet
- Barnevernsreformen – økt ansvar til kommunene
- Interkommunalt samarbeid og mer robuste fagmiljøer
- Forskning og fagutvikling

Utvalget mener:

- Det er behov for reformer som retter seg mer direkte mot fosterhjemsomsorgen

Mer bruk av fosterhjem - en ønsket utvikling

- Ca 12 000 barn bor i fosterhjem
- 10 500 av disse i «ordinære fosterhjem»
- Kanskje 8 700 fosterhjem (finnes ikke statistikk)
- Ca 1 av 4 bor i fosterhjem fra slekt og nettverk
- 28% kommer i stand som frivilling hjelpetiltak
- Fosterhjem som ettervern har vært svakt økende siden 2003

Fosterfamilien en «vanlig» familie – og noe mer

- Familie betyr å etablere en relasjon og tilhørighet
- Midlertidig og samtidig langsiktig familie
- Både omsorgspersoner og oppdragstakere
- Foreldre – eller profesjonelle omsorgsgivere?

Ulike syn på ordningen gir ulike føringer for rammebetingelsene

- Familieperspektiv gir ordninger som er så like andre familier som mulig
- Arbeidsperspektiv gir ordninger som ligner mer på andre arbeidsforhold

Fleksibilitet eller likhet

En sentral avveining utvalget har måttet ta:

- Skal rammebetingelsene være fleksible slik at de gir rom for individuelle tilpasninger og bruk av skjønn
- Eller mer ensartede for å motvirke uheldige utslag av forskjellsbehandling og variasjon?

Dagens system – få rettigheter

- Dagens juridiske rammer reflekterer at det er barnevernet som har ansvaret for å sikre barnet nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse
- Fosterforeldre utøver omsorgen på vegne av barnevernet eller foreldrene, og har få individuelle rettigheter
- Fosterforeldrene er i et kontraktsforhold til kommunen, og ses i mindre grad som parter i barnevernssaken
- Rammebetingelsene fastsettes gjennom individuelle forhandlinger – og kommunen står fritt
- Det er gitt føringer i rundskriv og veiledere.

Store forskjeller

Rammebetingelsene varierer betydelig

- Det er store forskjeller i hvilken oppfølging og hvilke økonomiske rammevilkår fosterfamilier får
- Det er også store forskjeller mellom kommuner i hvordan barnevernstjenesten samarbeider med andre tjenester

De rammebetingelsene fosterhjemmene gis, bidrar ikke alltid på en systematisk måte til at fosterhjemsoppholdet skal lykkes

Helhetlig modell for en fremtidig fosterhjemsomsorg

- Den viktige kontakten mellom barnevernstjenesten og fosterhjemmet bør preges av vurderinger som handler om behov for hjelp og støtte, ikke om økonomiske rammer
- Forutsigbare rammer for godtgjøring og kompensasjon for tapt inntekt ser ut til å være en viktig forutsetning for mange potensielle fosterforeldre
- Utvalget foreslår økt standardisering og rettighetsfesting av økonomiske ytelser

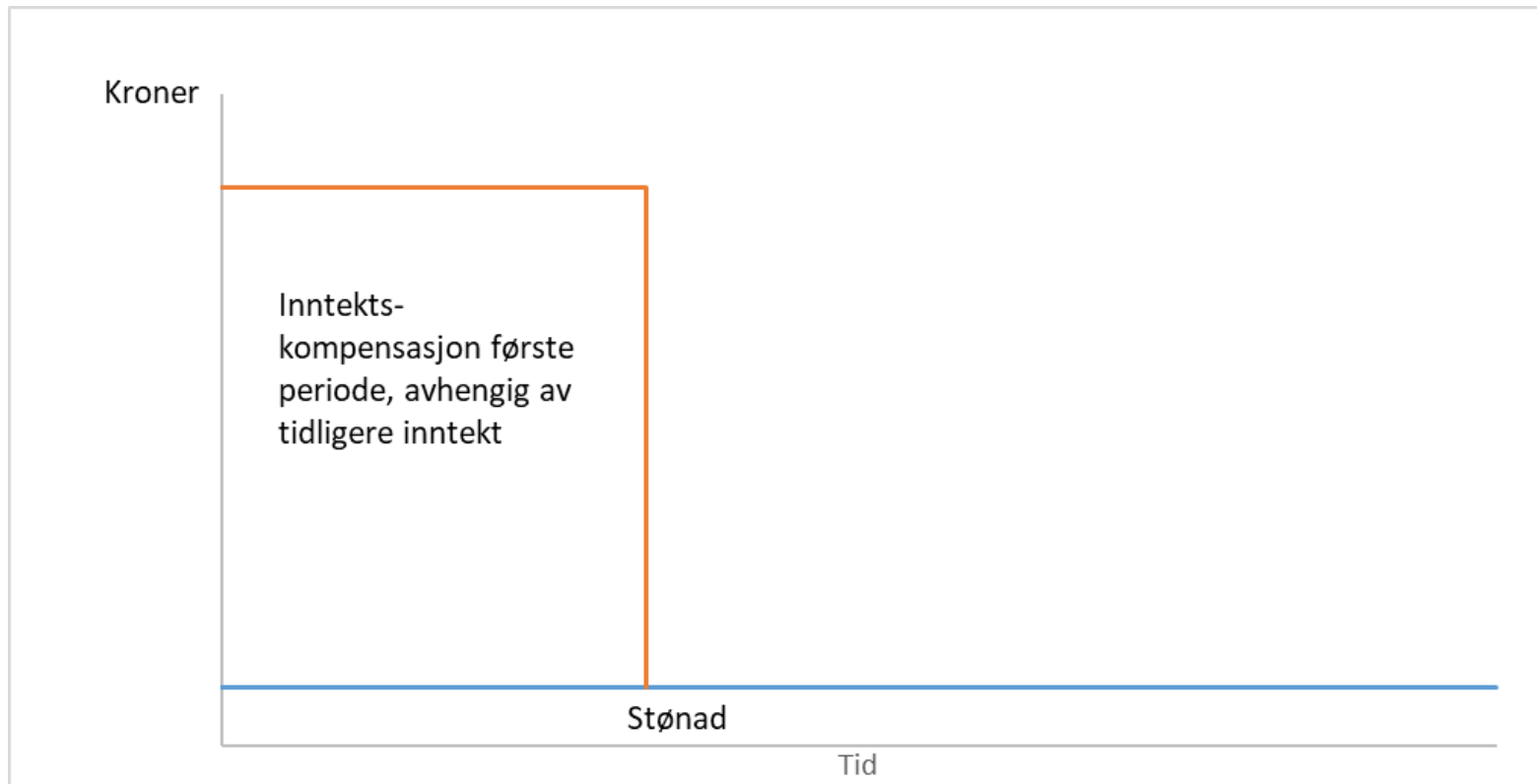
Forsvarlig og forutsigbar oppfølging av barn, foreldre og fosterforeldre

- Faglige standarder for forsvarlig oppfølging – erstatte kravene i fosterhjemsforskriften
- Konkret plan for oppfølging som del av avtalen
- Spisskompetansemiljøer som kan gi tilpasset veiledning
- Lokale løsninger for tilgjengelighet utenfor kontortid
- Kvalitetssystem som gir faglig støtte til barneverntjenesten i samtlige prosesser – også i fosterhjemsomsorgen
- Tilpassede oppfølgingstiltak for fosterhjem i slekt og nettverk
- Vurdere besøks- eller avlastningsordninger i slekt og nettverk
- Brede forskningsprogrammer

Omlegging av godtgjøringen til fosterforeldre

- Alle ordinære fosterhjem skal motta en skattefri stønad gjennom hele fosterhjemsforløpet
- Rett til betalt permisjon den første tiden av et fosterhjemsoppholdet
  - Varigheten kan ev. differensieres etter barnets alder
- Frikjøp etter den første perioden knyttes til tiltak eller oppfølging som ikke er forenlige med at fosterforeldrene er i (fullt) arbeid
- Kompensasjon for tap av tjenestepensjon

Utvalgets modell for omlegging av økonomiske ytelser

Helhetlige og samordnede tjenester

- Det innføres en plikt i kommuneloven til å sikre koordinerte tjenester til personer med behov for langvarige og koordinert tiltak
- Kommunen bør utpeke en instans eller opprette en funksjon som skal ha ansvaret for å koordinere hjelpetjenester til barn og unge
- Forskrift om individuell plan
- Plikt for kommunen til å vurdere om barnet kan flytte i fosterhjem i egen kommune. Barnets beste skal likevel alltid legges til grunn

Håndtere interessemotsetninger

- Uttalerett i saker om flytting
- Plikt for barnevernstjenesten til å samarbeide med fosterforeldrene
- Det opprettes et konfliktløsningsorgan som kan bidra til å avklare spørsmål barnevernstjenesten og fosterforeldre er uenige om
- Fosterhjemsavtalen oppdateres løpende
- Det skal gis en adgang til at godtgjøring til dekning av tapt inntekt ved frikjøp i særlige tilfeller kan forlenges ved oppsigelse av fosterhjemsavtalen

FOSTERHJEMSUTVALGET

Takk for oppmerksomheten